

DLEDU709 - Εικονογραφημένο Βιβλίο και Δημιουργική Ανάγνωση / Δημιουργική Γραφή

Τίτλος Μαθήματος	Εικονογραφημένο Βιβλίο και Δημιουργική Ανάγνωση / Δημιουργική Γραφή				
Κωδικός Μαθήματος	DLEDU709				
Τύπος μαθήματος	Επιλεγόμενο				
Επίπεδο	Μάστερ				
Έτος / Εξάμηνο φοίτησης	1 ^ο ή 2 ^ο χρόνο / 1 ^ο ή 2 ^ο ή 3 ^ο εξάμηνο				
Όνομα Διδάσκοντα	Κατερίνα Καρατάσου				
ECTS	10	Lectures / week	3 ώρες – 13 εβδομάδες	Laboratories / week	---
Στόχοι Μαθήματος	<p>Ο σκοπός του μαθήματος είναι να παράσχει ένα στέρεο υπόβαθρο στη σύγχρονη θεωρία του εικονογραφημένου βιβλίου, στην έρευνα γύρω από αυτό και την επίδρασή του σε μαθήματα δημιουργικής γραφής.</p> <p>Το μάθημα «Εικονογραφημένο Βιβλίο και Δημιουργική Ανάγνωση / Γραφή» αναλύει τον καινοτόμο και διαηλικιακό χαρακτήρα του εικονογραφημένου βιβλίου στο πολιτισμικό πλαίσιο της σύγχρονης πολυτροπικής αισθητικής και διερευνά καινοτόμες στρατηγικές για την καλλιέργεια της δημιουργικότητας και της κριτικής ανάγνωσης / κατανόησης μέσω εικονογραφημένου βιβλίου.</p> <p>Οι φοιτητές θα αναπτύξουν ένα ευρύ ρεπερτόριο σχετικών τεχνικών για την εκπαιδευτική πράξη, σε διαφορετικές εκπαιδευτικές βαθμίδες και πλαίσια (νηπιαγωγείο, δημοτικό, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση: τυπικές, μη-τυπικές, άτυπες μορφές εκπαίδευσης, σεμινάρια, εργαστήρια κ.λπ.)</p>				
Μαθησιακά Αποτελέσματα	<p>Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα μπορούν να:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Συζητούν τις βασικές αρχές της δημιουργικής ανάγνωσης και γραφής και να εξηγούν τη σχέση ανάμεσα στον γραμματισμό, τη δημιουργική γραφή και τη δημιουργική ανάγνωση. 2. Εξηγούν πυρηνικές έννοιες της πολυτροπικότητας και των 				

	<p>πολυτροπικών αντικειμένων.</p> <p>3. Διακρίνουν τα πολυτροπικά καλλιτεχνικά και καθημερινά αντικείμενα από προδρομικές μορφές σύνθετων από σημειωτική άποψη καλλιτεχνικών και μη καλλιτεχνικών μορφών έκφρασης.</p> <p>4. Εξηγούν πυρηνικές έννοιες της θεωρίας του εικονογραφημένου βιβλίου, των χαρακτηριστικών και των κωδίκων του.</p> <p>5. Ορίζουν και εξηγούν τα χαρακτηριστικά του διαηλικιακού εικονοβιβλίου.</p> <p>6. Αναλύουν εικονοβιβλία ως πολυτροπικά κείμενα και ανταποκρίνονται στις κοινωνικές και πολιτισμικές νοηματικές απόψεις τους.</p> <p>7. Αναπτύσσουν σχέδια μαθήματος και μαθησιακά σενάρια που εμπεριέχουν δημιουργική ανάγνωση εικονοβιβλίων ως πολυτροπικών κειμένων.</p> <p>8. Αξιολογούν εικονοβιβλία για να ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα και ως καταλύτες δημιουργικής γραφής και ανάγνωσης.</p>		
Προαπαιτούμενα	Κανένα	Required	Κανένα
Περιεχόμενο Μαθήματος	<ul style="list-style-type: none"> • Βασικές αρχές της δημιουργικής ανάγνωσης και γραφής και η σχέση γραμματισμού με τη δημιουργική ανάγνωση και γραφή. • Προς μια βαθύτερη κατανόηση της πολυτροπικότητας και των πολυτροπικών αντικειμένων. Ιστορία και προϊστορία. Η αντίσταση στην πολυτροπική κουλτούρα. Πολιτισμικοί φόβοι, μοτίβα αντίστασης στην πολυτροπικότητα και η υποκείμενη ιδεολογία. • Δημιουργικότητα κατά τη συγγραφή / σχεδιασμό κειμένων. Η σημασία των συνδυαστικών προσεγγίσεων στο συγκεκριμένο του 21ου αιώνα. • Η σχέση της πολυτροπικότητας, των πολυγραμματισμών και της κριτικής σκέψης σε εκπαιδευτικό και παιδαγωγικό πλαίσιο. Έρευνα. • Εμβάθυνση στη θεωρία του εικονογραφημένου βιβλίου. Η ανάγνωση του εικονογραφημένου βιβλίου ως πολυτροπικού κειμένου. • Η έννοια της διαηλικιακότητας (crossover) στη θεωρία του εικονογραφημένου βιβλίου. • Προσωπικές, κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις κατά την παραγωγή νοήματος σε πολυτροπικό συγκεκριμένο. • Τα εικονογραφημένα βιβλία ως καταλύτες δημιουργικής ανάγνωσης και 		

	<p>γραφής. Τεχνικές και εκπαιδευτικές τεχνικές για την ενθάρρυνση της δημιουργικότητας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Σιωπηλοί” πόροι δημιουργικότητας και συγγραφή / σχεδιασμός πολυτροπικού υλικού. Εικόνες, φωτογραφίες, θεατρικά αντικείμενα, καθημερινά αντικείμενα, αντικείμενα για ανακύκλωση ως δημιουργικοί καταλύτες. • Κατασκευάζοντας εικονογραφημένα βιβλία με καλλιτεχνικά και καθημερινά υλικά. Αναστοχασμός πάνω στους εκπαιδευτικούς και παιδαγωγικούς στόχους καθώς και τα θέματα τριβής που εγείρονται.
<p>Μεθοδολογία Διδασκαλίας</p>	<p>Εξ αποστάσεως. Το μάθημα θα παράσχει το θεωρητικό υπόβαθρο με σύγχρονες και ασύγχρονες μεθόδους επικοινωνίας. Το σύνολο των μαθησιακών δραστηριοτήτων υποστηρίζεται από ηλεκτρονική πλατφόρμα επικοινωνίας και μάθησης.</p> <p>Οι κύριες μαθησιακές δραστηριότητες του SESC507 είναι οι εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μελέτη υποχρεωτικής βιβλιογραφίας του μαθήματος • Παρουσιάσεις περιεχομένου ή κύριων σημείων ή συγκεκριμένων μελετών σε διάφορες μορφές (: power point, παρουσιάσεις με λόγο, υπομνηματισμένες παρουσιάσεις) • Διατύπωση και επίλυση αποριών σε ειδικό forum • Διάλογοι για θέματα έρευνας και ερμηνείας σε δύο ειδικά forum του μαθήματος • Ερωτήσεις, κουίζ, ασκήσεις, κείμενα θέσης κ.ά. αυτοαξιολόγησης. • Εκπόνηση εργασιών του μαθήματος • Συμμετοχή σε τέσσερις τηλεδιασκέψεις
<p>Βιβλιογραφία</p>	<p>Υποχρεωτική βιβλιογραφία</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Barthes, R. (1988). Ρητορική της εικόνας. <i>Εικόνα- μουσική- κείμενο</i>. Μτφρ. Γιώργος Σπανός. Αθήνα: Πλέθρον. [σ. 41-59] 2. Γιαννικοπούλου, Αγγ. (2008). <i>Το σύγχρονο εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο. Στη χώρα των χρωμάτων</i>. Αθήνα: Παπαδόπουλος. 17-62

3. Γρόσδος, ΣΤ. (2014). *Δημιουργικότητα και δημιουργική γραφή στην εκπαίδευση: Από το παιδί γραμματέα στο παιδί δημιουργό κειμένων: Στρατηγικές δημιουργικής γραφής*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας
4. Γρόσδος, ΣΤ. (2017). *Εικόνα και δημιουργική γραφή. Έργα ζωγραφικής, εικόνες της λογοτεχνίας, κόμικς, φωτογραφίες*. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. 231-377
5. Case, J. (2017). Place-Based Pedagogy and the Creative Writing Classroom. *Journal of Creative Writing Studies*, 2 (2), 1-15
6. Coats, K. (2014). Picturebooks: Beyond the borders of art, narrative and Culture/Reading visual narratives: Image analysis of children's picture books. *Children's Literature*, 42, 305-315,341
7. Goldstone, B. P., & Labbo, L. D. (2004). The postmodern picture book: A new subgenre. *Language Arts*, 81(3), 196-204
8. Κανατσούλη, Μ. (2004) Τι είναι ιδεολογία. *Ιδεολογικές διαστάσεις της παιδικής λογοτεχνίας*, Αθήνα, Τυπωθήτω - Γ. Δαρδανός, 2004, 15-26
Καρατάσου, Κ. (2000). «Πώς δουλεύει το μυαλό του Φερνάνζη»: Αφηγηματικές τεχνικές αναπαράστασης του λόγου στην ποίηση του Κ. Π. Καβάφη. Στο Μ. Πιερής (Επιμ.) *Η ποίηση του κράματος. Μοντερνισμός και διαπολιτισμικότητα στο έργο του Καβάφη*. (σσ. 259-271). Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης
9. Κατερίνα Καρατάσου, «Αλληγορίες ενηλικίωσης. Η αξιοποίηση των ειδών στη λογοτεχνική εκπαίδευση». Πρακτικά του συνεδρίου «Η διδασκαλία της ελληνικής ως πρώτης (ή ως δεύτερης) γλώσσας», επιμ. Ντίνας, Κ. Χατζηπαναγιωτίδη, Ά., Βακάλη, Ά., Κωτόπουλος, Τ. & Στάμου, Α., 2010
10. Καρατάσου, Κ. (2015). Κριτική ανάγνωση και στρατηγική παλινδρόμηση “εντός” και εκτός του λογοτεχνικού σύμπαντος. Επεισόδια διδασκαλίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας ως επιλεγόμενου μαθήματος. Στο *Η Νεοελληνική Λογοτεχνία Σήμερα: Κοινωνία και Εκπαίδευση*. Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου (Τμήμα Φιλολογίας, ΕΚΠΑ, 28-30 Νοεμβρίου 2013). Αθήνα: Τομέας Νεοελληνικής Φιλολογίας του ΕΚΠΑ, σσ. 153-175
11. Καρατάσου, Κ. (2016). Η “πρωταρχική ενότητα” απόλαυσης και κατανόησης. Εισαγωγή στο αφιέρωμα «Δημιουργικές προσεγγίσεις του λογοτεχνικού γραμματισμού στο Δημοτικό Σχολείο». Περιοδικό *Κείμενα*

22

12. Kinloch, D. (2010). The Poet in the Art Gallery: Accounting for Ekphrasis, *New Writing* 7 (1), 19-29
13. Kress, G. & van Leeuwen, Th. (2010). Γλώσσα και οπτική επικοινωνία. Στο *Η ανάγνωση των εικόνων*. Μτφρ. Γιώτα Κουρμεντάλα. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο. [σ. 63-70]
14. Κωτόπουλος, Τρ. (2015). Δημιουργική γραφή και εκπαίδευση. *Δελτίο εκπαιδευτικού προβληματισμού και επικοινωνίας* 55. Σχολή Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου. 4-11
15. Μπαχτίν, Μ. (2014). Το πρόβλημα του κειμένου στη γλωσσολογία, τη φιλολογία και τις άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες: Δοκιμή φιλοσοφικής ανάλυσης. Στο *Δοκίμια ποιητικής*. Μτφρ. Γ. Πινακούλας. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης
16. Melrose A. (2007). Reading and Righting (sic): Carrying on the "Creative Writing Theory" Debate. *New Writing* 4:2. 109-117
17. Nikolajeva, M. & Scott, C. (2000). The Dynamics of Picturebook Communication. *Children's Literature in Education*, 31(4), 225-239
18. Οικονομίδου, Σ. (2016). *Το παιδί πίσω απ' τις λέξεις. Ο εννοούμενος αναγνώστης των παιδικών βιβλίων*. Αθήνα: Gutenberg. 247-287
19. Ρηγόπουλος, Γ. (1997). Διδακτική αξιοποίηση της εικονογραφίας της ενότητας «Έκτορος λύτρα». Οι εικαστικές αφορμήσεις και η κατασκευή της εικονικότητας των Ωδών του Κάλβου. *Κείμενο και εικόνα. Όρια και δυνατότητες της σύγκρισης*. Αθήνα: Σμίλη. 13-51, 73-104
20. Σέμογλου, Ου. Γλώσσα της εικόνας και εκπαίδευση Στο Γλωσσικός Οδηγός. Ηλεκτρονικός κόμβος για την υποστήριξη των διδασκόντων την ελληνική γλώσσα. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας
21. Serafini, F., Kachorsky, D., & Reid, S. (2018). Revisiting the multimodal nature of children's literature. *Language Arts*, 95(5), 311-321
22. Σφήκα, Μ. & Νταλταγιάννη (2015). Η δημιουργική γραφή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση. Ξαναβάφοντας πράσινες τις λέξεις: Ο μύθος του Ερυσίχθονα. Πρακτικά Β' διεθνούς συνεδρίου «Δημιουργική Γραφή». Επιμ. Τρ. Κωτόπουλος & Β. Νάνου. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Δημιουργικής Γραφής πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, Περιφερειακή Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ιονίων Νήσων. [τ. 1, σ. 562-

	<p>575]</p> <p>23. Χοντολίδου, Ε. (1999). «Εισαγωγή στην έννοια της πολυτροπικότητας». <i>Γλωσσικός Υπολογιστής</i>, τόμος 1.</p> <p>Συμπληρωματικό υλικό</p> <p>Άρθρα που ανανεώνονται τακτικά από περιοδικά, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>New Writing. The International Journal for the Practice and Theory of Creative Writing</i> • <i>TEXT. Journal of Writing and Writing Courses</i> • <i>Journal of Creative Writing Studies</i> • <i>Writing & Pedagogy</i> • <i>Writing in Practice. The Journal of Creative Writing Research</i>
Αξιολόγηση	<p>Συνεχής αξιολόγηση</p> <p>Βαθμολογούμενες εκπαιδευτικές δραστηριότητες / συμμετοχή σε 2 forum: 30%</p> <p>Φάκελος 4 εργασιών: 20%</p> <p>Τελική αξιολόγηση</p> <p>Τελική εξέταση 50%</p> <p>Στο μάθημα περιλαμβάνονται εβδομαδιαίες μορφές αυτοαξιολόγησης που συνοδεύονται από οδηγίες αυτοδιόρθωσης. Η αυτοαξιολόγηση δεν βαθμολογείται.</p>
Γλώσσα	Ελληνικά